Radmila RADE

IZRADA FIGURICA OD SLANOG TIJESTA

"Agronom" Bjelovar - Biblioteka "ŽIR"

Radmila RADE

IZRADA FIGURICA OD SLANOG TIJESTA

Bjelovar, 1996.

Biblioteka "ŽIR"

Naslov izdanja:
"IZRADA FIGURICA OD SLANOG TIJESTA"

Autorica:
Radmila RADE

Izdavač:
"AGRONOM" d.o.o.
43000 Bjelovar, Šet. I. Lebovića 8b
Tel./faks: 043/223-168

Za izdavača:
Ante RADE, prof.

Urednik:
Ante RADE, prof.

Fotografija:
Branimir KREN

Tisak:
"Prosvjeta" d.d. Bjelovar

UVOD

Kako bi svrhovito upotpunili svoje slobodno vrijeme, a ujedno spojili ugodno s korisnim, savjetujemo vam da se, s malo dobre volje i umjetničkog dara, duhovno obogatite aktivnim radom i pokušate izraditi poklone za sebe i svoje najbliže. Na taj način uštedjet ćete na kupovanju poklona za rođendane, imendane, božične, novogodišnje, uskršnje i ine blagdane, te ostale prigode. Neki će, naravno, ovom hobi djelatnošću pronaći financijska rješenja za popunjavanje kućnog budžeta.

U ovoj knjižici, dakle, upoznat ćemo vas s time kako se izrađuje sol-tijesto i u koju ga svrhu upotrebljavamo. Detaljno ćemo vas podučiti izrađivanju pojedinačnih predmeta - figurica ili tehnici izrade sol-slika. Sve ostalo ovisi o vašoj maštovitosti i sposobnosti.

Posebno je korisno za ovaj oblik rada i zabave zainteresirati djecu, pa ih valja već u vrtiću naučiti kako se radi sol-tijesto i izrađuju figurice. Na taj se način aktiviraju njihove kreativne sposobnosti. Pored toga, djecu je dobro ne samo poticati na izrađivanje figurica, već i na međusobno darivanje. Moguća su i razna natjecanja djece u modeliranju tijesta, što je dodatni stimulans njihovu zanimanju za ovakav oblik razvijanja njihovih umjetničkih sklonosti.

Nije na odmet prispomenuti da je sol-tijesto zdravi materijal, nema u sebi štetnih tvari, djeca ga ne stavljaju u usta jer je slano, a mnogo je jeftinije od raznih masa od plastelina. Osim toga, radni se prostor lako čisti i pere, ne oštećuje se namještaj, a sa poda se lako odstranjuje i običnom metlom.

Modeliranje tijesta rašireno je za Dan kruha, a sol-tijesto omogućuje da figurice ostanu trajne i ukrašavaju učionice ili dnevne boravke u školama i vrtićima i po nekoliko godina.

Ugodnom i maštovitom igrom sa sol-tijestom uključujete se i u svjetski ekološki pokret, koji zagovara zdravu prirodu i čist okoliš, a izrada figurica i slika od sol-tijesta upravo je to.

Srdačno vas pozdravljam i želim puno uspjeha u radu.

Autorica

MATERIJAL ZA IZRADU SLANOG TIJESTA
(SOL-FIGURICA I SOL-SLIKA)

OSNOVNI MATERIJAL

1 kg. mekanog brašna
1 kg. soli
2 žlice ljepila za tapete
2 žlice ulja
6 dcl. hladne vode

POMOĆNI MATERIJAL

1 šalica kondenziranog mlijeka
1 pakiranje nitro-laka (sjajnog ili bezbojnog, po izboru)
1 tuba univerzalnog ljepila
1 kutija pribadača
1 kutija čačkalica
1 namotaj obične žice (za armaturu kod većih i težih slika)

Razni dodaci za ukrašavanje, kao što su suho i umjetno cvijeće, trave, klasje žita, mahovina, razne sjemenke i koštice, te mirodije svih vrsta (cimet, papar, klinčići itd.).

RAZNA POMAGALA PRI IZRADI

1 zdjela za mijesiti tijesto
1 podmetač na kojemu se mijesi i razvija tijesto (najbolji je onaj za koje se tijesto ne lijepi)
1 sukalo
1 nožić (plastični ili drveni)
1 aluminijska folija za pečenje
1 bojice (vodene, akvarel ili polikolor)
1 kist
1 pleh za pečenje kolača
1 preša za bijeli luk
Razne modlice za kolače.

PRIPREMA TIJESTA

Uzmite posudu, i to po mogućnosti onu za koju se tijesto ne lijepi. U nju stavite brašno, sol i ljepilo za tapete, te sve dobro na suho izmiješajte.

U drugoj posudi izmiješajte 2 žlice ulja sa 6 dcl. hladne vode.

Vodu s uljem ulijte u smjesu brašna i sve dobro umijesite. Ukoliko vam je teško mijesiti, možete dodati još vode, ali se ipak treba držati uputstva po kojemu je bolje tvrđe tijesto. Najvažnije kod izrade tijesta je da se mora dugo mijesiti, to jest da se dobro izradi. Od dobrog tijesta i figurice su nam ljepše, glađe i sjajnije. S obzirom da je teško mijesiti cijelu smjesu, podijelite ju na četiri dijela i svaki dio izradite posebno. Tijesto izradite na stolu ili na dobrom plastičnom podmetaču za koji se tijesto ne lijepi, a lako se čisti i briše.

Kad ste tijesto izradili, dio kojim ćete raditi otrgnete od cjelokupne izmiješane mase, a ostatak stavite u plastičnu vrećicu da se ne suši. Ostavite li taj ostatak na duže vrijeme, pohranite ga u hladnjak, gdje vam se može držati danima, a nakon toga je pogodno još uvijek za izradu.

Sa dobro izrađenim tijestom počinjete izradu figurica. Najbolje je početi raditi jednu od naših primjeraka iz knjižice. Nakon nekoliko izrađenih figurica, steći ćete rutinu i otpočeti izradu prema svojim vlastitim kreacijama. Pokušajte i vidjet ćete da nije teško. Za početak možete raditi i sa modlicama za kolače, samo ih još doradite po svojoj mašti.

IZRADA FIGURICA

Najlakše je modelirati na podmetaču postavljenu na stolu, no, kad je figurica gotova, morate ju lopaticom odvojiti od podmetača i prenijeti na aluminijsku foliju postavljenu na dnu okrenutog pleha za pečenje kolača. To se izvodi lako, kad je figurica jednostavna i mala, ali za veće modele bolje je da na podmetaču izrađujete dijelove, a na plehu ih sastavljate, tako da je ne treba prenositi, budući da je na plehu već spremna za pećnicu.

Kod rada sa tijestom, kada se treba dio tijesta zalijepiti za drugi dio, koristite kist i vodu, tj. navlažite tijesto ispod i na njega postavite drugi dio. Isto tako, kad je model gotov možete prijeći kistom i čistom vodom po figurici, da bude glađa i sjajnija.

S obzirom da figurica treba visjeti na zidu, od žice joj napravite kukicu koju ugurate sa zadnje strane u tijesto. Žicu treba saviti u obliku broja osam, tako da se nikako ne može izvući iz tijesta. Ukoliko zaboravite postaviti kukicu, onda nakon pečenja jakim dvokomponentnim ljepilom zalijepite vješalicu za figuru, odnosno na poleđini zalijepite filc ili neki drugi čvrsti materijal, a na njemu prethodno ušijte vješalicu.

Da vam se bolje i sigurnije jedan dio tijesta drži za drugi na modelu, koristite dio čačkalice. Tako se obično učvršćuju glave na figuricama. Pola čačkalice je u glavici, a pola u tijestu.

Kod izrade nekih modela masu morate armirati žicom, da vam model bude čvršći. Naprimjer, kod izrade košarice žicu trebate staviti duž drške i utisnuti ju sa donje strane u tijesto. Tako se armirana drška na košarici neće strgati. Naime, drška služi i kao vješalica na zidu, a zbog težine košarice moglo bi se dogoditi da drška pukne.

Kod izrade se koristite raznim pomagalima, a pri tome valja dati mašti na volju. Tako se pri izradi kose za figurice likova možete koristiti istiskivačem za bijeli luk (ima ga sa većim ili manjim rupicama, kojima određujete debljinu kose, tj. vlasi). Slobodno se koristite i raznim modlicama, primjerice modlicama bora, na koji onda dodajte kuglice tijesta kao nakit toga bora. Mjesta na boru, gdje ćete postaviti kuglice tijesta, najprije namočite, da se kuglice bolje zalijepe.

Također možete koristiti modlice srca, zvončića, zvjezdica itd., te izraditi nakit za božićnu jelku. Ovakav nakit je originalan, ručno izrađen i samim time vredniji od kupovnog. Modlice su vrlo pogodne za početnike i djecu u školama i vrtićima.

PEČENJE TIJESTA

Kada je figurica izrađena i postavljena na pleh, stavimo ju u pećnicu da se peče. Pećnica ne smije biti zatvorena, nego malo otvorena, da vlaga koja se pečenjem oslobađa može izaći. Temperatura pečenja je 100 °C kod tankih figurica, a kod debelih figura mora biti 50 °C. Peče se polako i do 6 sati. Međutim, u praksi možda nećete moći uz peć biti toliko dugo, pa vam savjetujemo da, ukoliko izlazite, isključite pećnicu, a uključite je ponovo kada se vratite.

Dok se tijesto peče, stalno kontrolirajte pečenje kroz staklo ili otvorite pećnicu i provjerite, te opet pritvorite, ali pećnicu nikako ne smijete potpuno zatvoriti. Ako vam pećnica nije ispravna i ne znate kolika je temperatura pečenja, povremeno ju isključujte, ohladite i ponovo uključite. Tako ste sigurni da vam tijesto neće zagorjeti, odnosno izgorjeti.

Kada vidite da je tijesto na površini dobilo koricu i postalo čvrsto, skinite ga sa pleha i stavite na rešetku u pećnici, da se dalje polagano peče. To se radi zato da se tijesto ispeče i ispod. Naime, kad tijesto skinete sa pleha, vidjet ćete da je s donje strane mekano i sirovo.

Što se tiče izgleda samog tijesta, ono je bijelo. Ako hoćete da na pojedinim mjestima (kao na košarici) dobijete smeđe nijanse, onda se taj željeni dio premaže kistom prethodno namočenim u kondenzirano mlijeko.

Tako ćemo dobiti smeđe nijanse, a dio koji hoćemo da ostane potpuno bijel zaštitimo aluminijevom folijom. Na taj način se rade i nijanse, tj. dodavanjem ili skidanjem folije u tijeku pečenja.

OSLIKAVANJE

Pečene figurice možete ostaviti da zadrže boju tijesta, no, morate ih prelakirati. Oni koji žele figurice obojati, za to trebaju koristiti vodene ili akvarel boje. Naše su figurice bojene običnom polikolor bojom koju koriste soboslikari, a možete ju nabaviti u svakoj prodavaonici boja i lakova. Vrlo je jeftina, izdašna i veoma dobro pokriva tijesto. Nakon bojanja ostavite figurice 24 sata da se boja dobro osuši ili ih stavite još malo u pećnicu da se prosuše.

LAKIRANJE I UKRAŠAVANJE

Suhe i obojene figurice lakirate, i to dva puta, a za to koristite sjajni ili mat lak, bezbojni, za drvo ili parket. Najbolji je, svakako, nitro-lak, koji se brzo suši i već za dva sata možete ponovo prelakirati, tako da ste isti dan gotovi sa figuricom, dok se drugi lakovi suše i po nekoliko dana.

Dok je zadnji premaz laka još mokar, možete na njega dodati ukras koji nakon sušenja ostane zalijepljen na figurici. To se radi tako da se (naprimjer, kod izrade drveta ili trave) posipa iskosanim i suhim peršinom. Na šešire također možete staviti sitno suho cvijeće itd.

Za ukrašavanje koristite razne trave, sjemenke, cvjetiće, vrpce, klasje žita, mahovinu, mirodije (za jabuke i kruške se upotrebljava klinčić, koji se upikne u tijesto prije pečenja).

Dodatke za ukrašavanje također lijepite na figuricu ljepilom poslije lakiranja i sušenja laka. Ukoliko lakirate raspršivačem, onda ukrase zalijepite prije lakiranja, tako da polakirate i ukras i dadete mu sjaj i čvrstoću.

ŠESTINČANKA

KOŠARICA

BOŽIĆNI VJENČIĆ

ŠEŠIRIĆ

ANĐELI

BOŽIĆNA JELKA

KLAUN

DJED MRAZ

SVETI NIKOLA

STABLO

STABLO U RAMI

DJEVOJČICA I STABLO

GLJIVE I CVJETNI MOZAIK

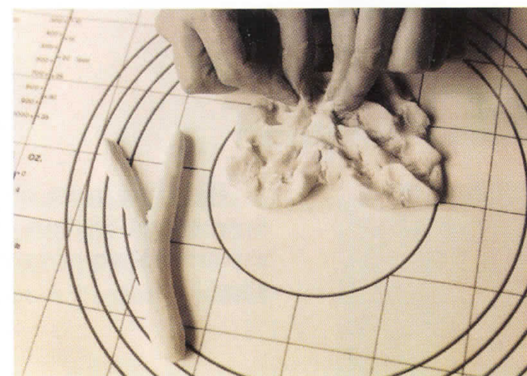
FIGURICE RAĐENE POMOĆU MODLICA

POGLED S PROZORA

DOBRA VILA

IZRADA STABLA

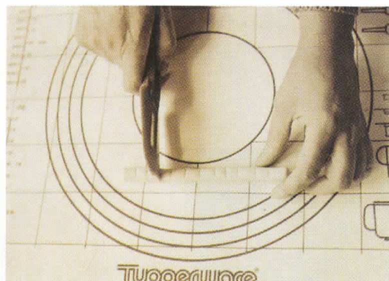
Izvaljajte poduže tijesto i rasijecite po polovini. Ono će vam biti stablo. Posebno razvaljajte tijesto na debelo i onda ga prstima ištipajte i napravite od njega krošnju.

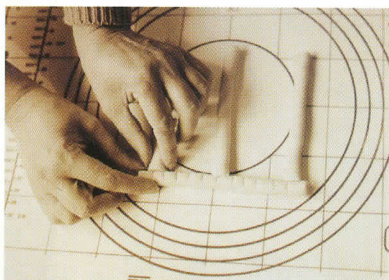

Sada stablo postavite na krošnju, prije toga vodom ovlažite i lagano pritisnite. Od komadića tijesta, na isti način kao i krošnju, napravite travu. Drvo je gotovo. Kod lakiranja ga pospite sitnim listićima suhog peršina, da se doima kao lišće. Na krošnju se po želji mogu postaviti jabuke i kruške ili šljive. Kod izrade stabala najbolje je da se ne bojaju, nego da ostanu boje tijesta, jedino se po nekim dijelovima prijeđe kistom prije toga umočenim u kondenzirano mlijeko, kako bi se dobile tamnije smeđe nijanse. Ako ste na stablo postavili voće, onda obojajte samo plodove na drvetu.

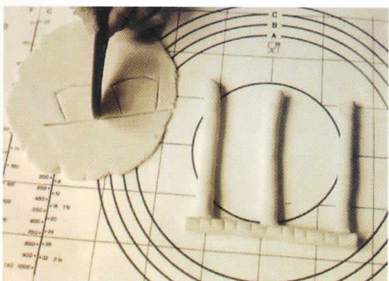
IZRADA SLIKE "POGLED S PROZORA"

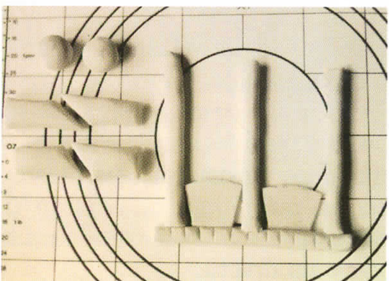
Najprije odredite debljinu i dužinu tijesta za dasku na prozoru. Nožem malo zarežite na nekoliko mjesta da dobijete uzorak.

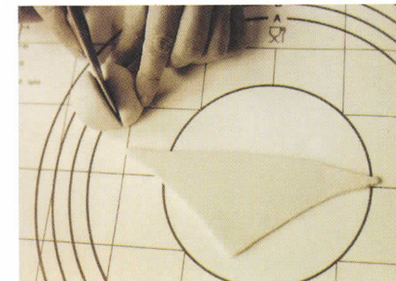
Sada postavite okomite stupčiće, duže negoli trebaju biti, tako da ih kasnije možete odrezati prema pravoj mjeri.

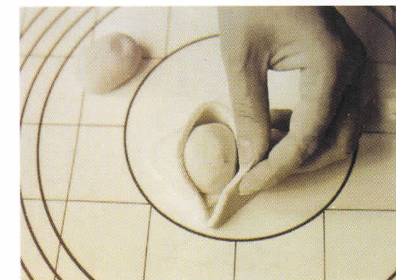
Uzmite manji komad tijesta i razvaljajte, ali ne pretanko. Posebno izvaljajte i koso odrežite tijesto za ruke.

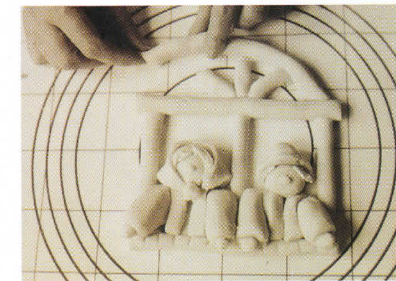
Sada radite glavice. Najprije rubac i lopticu od tijesta, koju razrežite na dva dijela da dobijete glavicu za bakicu i djedicu.

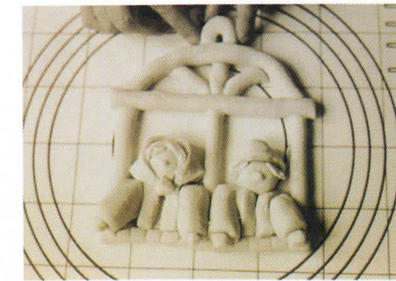
Bakicinu glavicu omotajte u rubac i postavite na poprsje koje ste navlažili vodom. Na drugu glavicu stavite šeširić i postavite na poprsje. Na glavice vodom nalijepite nosiće.

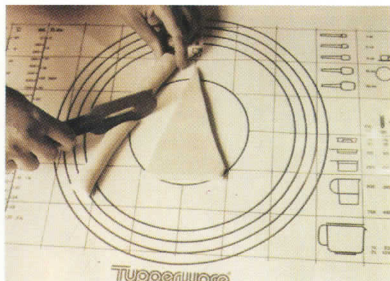
Nožem odrežite visinu prozora i postavite gornju prečku, a na nju tri ukrasna prozora i nakon toga obavijete okvirom.

Na vrh postavite kukicu za vješanje.

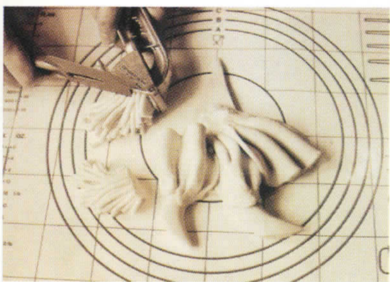
IZRADA DOBRE VILE

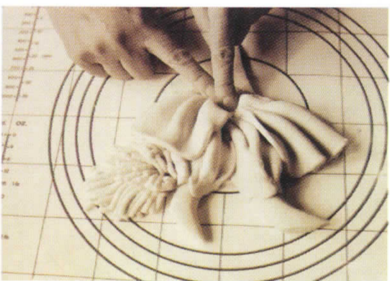
Za veće figurice uvijek trebate najprije napraviti podlogu, koja će držati i objediniti cijeli rad. Ovdje je to trokut (ovisi o izgledu figurice).

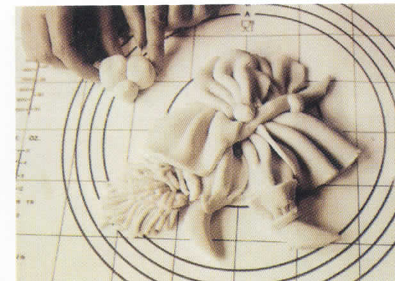
Na podlogu postavljate najprije noge. Nakon toga postavljajte gaće. Prvo na jednu, pa na drugu nogu. Njih izrađujete tako da tanko razvaljano tijesto obrežete i naborate.

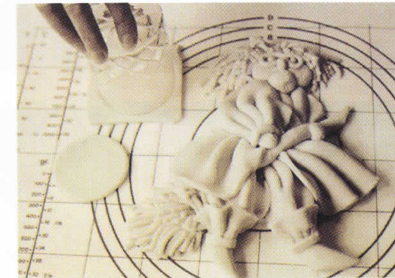
Sada izrađujete metlu. Za to koristite spravu za tiskanje bijelog luka.

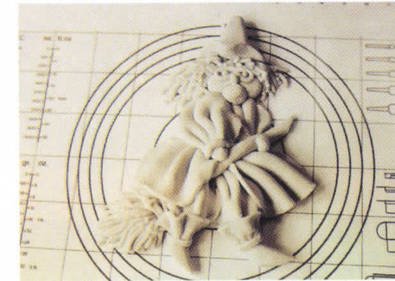
Preko metle i gaća postavljate plašt, koji izrađujete u dva donja dijela i dva dijela gdje su ruke. Sve se radi na isti način - da se tijesto tanko razvalja i nabora. Između se postavi štap od metle. Ne zaboravite navlažiti tijesto svaki put kada dodajete novi dio figurice. Na slici prikazujemo kako se radi glava od tri dijela.

Na noge postavite širu i užu vrpcu, koje daju dojam cipela.

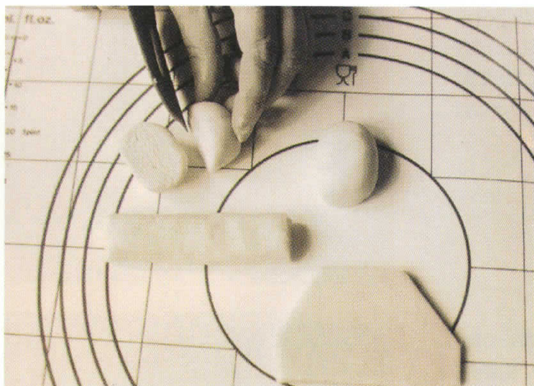

Glavu postavite na plašt i na nju dodajte kosu, opet napravljenu kao i metla, s time da možete uzeti spravicu koja ima manje rupice, tako da su vam vlati kose sitnije od niti metle. Na glavu postavite šešir koji izradite tako da razvaljate tijesto, čašom izrežete krug u tijestu, savinite ga i u sredinu stavite trokutić od tijesta.

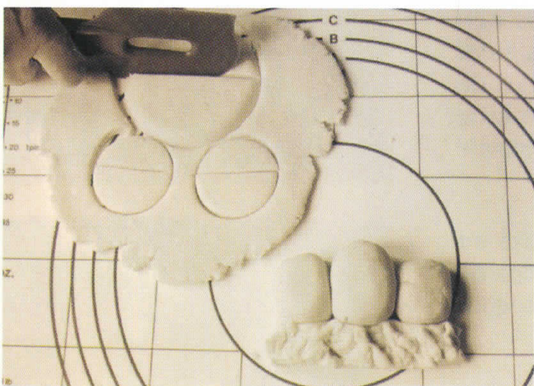

Na lice nalijepite nos, zatim od tijesta napravite osmicu za naočale i tek onda u nju ugurajte sitne kuglice od tijesta za oči.

IZRADA GLJIVA

Najprije napravite podmetak na koji dolaze gljivice. Napravite kuglicu koju razrežite i imate tijela za gljive. Jedan duži dio tijesta postavite na podmetak, učvrstite vodom i izradite prstima, kao i stablo drveta.

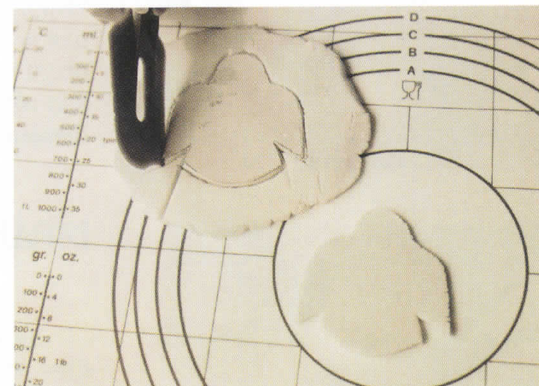
Posebno razvaljajte tanko tijesto i čašom izrežite krugove. Njih prepolovite i postavite na glavice.

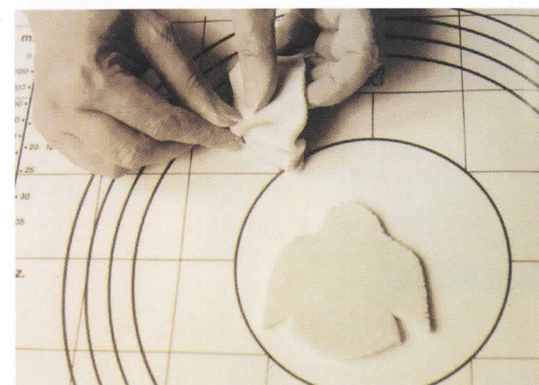
Na kraju čačkalicom izrežite usta i napravite oči, a nos sačinite od kuglice tijesta. No, prethodno ih iznutra učvrstite komadićima čačkalice ili pribadače. Ovako izrađene gljivice možete kombinirati ispod drveta, pa ste dobili lijepu sliku od tijesta.

IZRADA ANĐELA

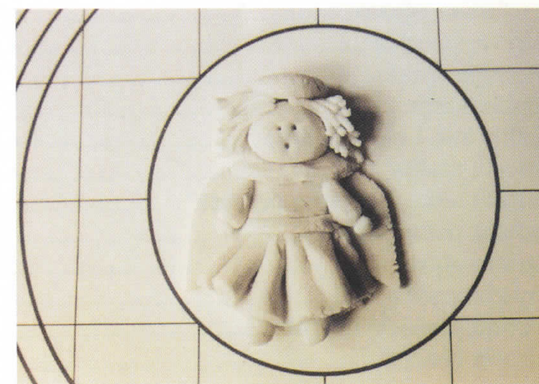
Ovdje prikazujemo kako se može raditi i preko sheme. Na kartonu izrežete osnovni motiv, po njemu izrežite tijesto i dalje aranžirajte po mašti. Tako ćete dobiti figurice iste veličine. To se radi kada imate narudžbu za veću količinu istih figurica. Na našoj slici vidi se shema krila anđela.

Sada pristupate izradi haljinice, koja može biti u jednom ili više dijelova. Haljinica se izrađuje isto tako da se tijesto tanko razvalja i onda nabora.

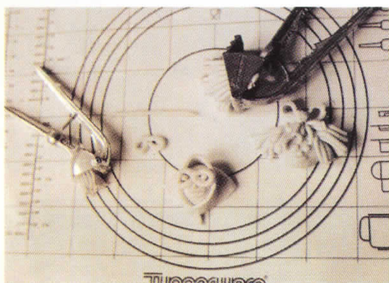
Na slici se vidi kako se dijelovi tijela poslažu, a na vrh glavice stavi se vjenčić. Haljinice anđelčića bojaju se u roza ili plavo.

IZRADA POMOĆU MODLICA

Ovdje prikazujemo kako se radi pomoću modlica. Svaka figurica se živo oboja i doradi crtežom, a može služiti kao ukras na zidu ili nakit na novogodišnjem boru.

IZRADA GLAVICA

Na slici su prikazane glavice, kako djevojčice tako i glavice u rupcu s naočalama.

SADRŽAJ

